

Overwinteren op Highclere Castle

Het haardvuur brandt, de manchetknopen liggen klaar voor milord en de appeltaart geurt in de oven. Alles en iedereen op Highclere Castle is gereed voor een winter vol herhalingen van *Downton Abbey*.

TEKST: PATRICK BREMMERS, BEELD: CARNIVAL FILMS

Zelden maakte een typisch Brits kostuumdrama wereldwijd zo'n indruk op de kijkers als *Downton Abbey*. De belevenissen van de schatrijke familie Crawley en hun bedienden groeiden in zes seizoenen uit tot een van de succesvolste Britse series aller tijden. Op veler verzoek, en vooruitlopend op de tweede bioscoopfilm die volgend jaar in première gaat, herhaalt de NPO alle 58 afleveringen. Wat maakt deze serie nou zo goed?

Eeuwenoud droomkasteel

Om antwoord op die vraag te krijgen brengen we virtueel een bezoek aan het indrukwekkende landhuis Highclere Castle, het eeuwenoude droomkasteel in Hampshire van de familie Crawley. We lopen een eindje op met de heer des huizes, Lord Grantham, terwijl hij zijn gouden retriever Isis uitlaat onder de cederbomen langs de oprijlaan. De zon straalt hoog aan de blauwe hemel, de tuinen staan volop in bloei. 1000 hectare telt het immense landgoed, dat in werkelijkheid ruim 350 kilometer van de plek ligt waar het verhaal zich afspeelt: het fictieve dorpje Downton vlak bij universiteitsstad York. Dit prachtige landgoed met het prominente kasteel als architectonisch statement in het midden is de ideale plek om je in een andere tijd te wanen. Het is zonder meer een van de belangrijkste redenen waarom de serie zo tot de verbeelding spreekt. Want waar ter wereld vind je zo veel weelde, natuurschoon én Engelse grandeur op één plek?

In de ontvangsthal

Terwijl Lord Grantham, vader van drie dochters, bij de poort de modder van zijn laarzen stamp, lopen wij alvast een stukje verder, de grote poort door die leidt naar de ontvangsthal. Aan de wand wapenschilden, kleden en schilderijen uit lang vervlogen tijden. In de verte klinkt

Waar ter wereld vind je zo veel weelde en grandeur op één plek?

het geluid van drukke huishoudelijke werkzaamheden. Er wordt zilver gepoetst, het haardvuur moet branden en kok Mrs. Patmore beklaagt zich vanuit de keuken luidkeels over de kwaliteit van de uien. We zijn een andere wereld binnengestapt, die van ruim honderd jaar geleden. Toen de Titanic net was gezonken, elektriciteit nog een nieuwigheid was en Europa aan de vooravond stond van een wereldbrand, die grote gevolgen zou hebben voor zowel de mensen 'boven' (de familie Crawley) als 'beneden' (hun personeel). Want ook dát is een van de facetten die *Downton Abbey* zo bijzonder maken: we zijn direct getuige van grote maatschappelijke veranderingen in de levens van de bewoners. In de loop van de serie zien we wat voor impact de Spaanse griep heeft, hoe de Eerste Wereldoorlog voor posttraumatische stressstoornissen zorgt en hoe de adel zich langzaam realiseert dat de laatste dagen als heersende klasse zijn geteld. Tussen de bedrijven door kunnen we ons verlustigen aan het wel en wee uit hun persoonlijke levens, op voortreffelijke wijze gespeeld door een sterrencast. Met aan het hoofd Dame Maggie Smith.

De trappen op

Laten we stiekem verder rondkijken, keuze genoeg. We gaan de trappen op, naar de zolder. Hier zijn de kamers van de bedienden. Natuurlijk zullen we niet te lang rondneuzen, want dat is onbeleefd. Hier zijn bijvoorbeeld de mannenverblijven, met aan de ene kant de kamer van huisknecht William. Daar tegenover

het vertrek van Thomas, de heimelijk homoseksuele huisknecht die samen met kamenierster Miss Sarah O'Brien allerlei boze plannen smeedt. Tussendoor komen we steeds meer te weten over hun onderlinge relaties en over wat hen werkelijk drijft. Voor alle personages geldt dat ze van de scriptschrijver diepe psychologische lagen hebben meegekregen. We zien Thomas echt emotioneel en kwetsbaar worden, wanneer livreknecht Jimmy hem dreigt te ontmaskeren; homoseksualiteit was destijds strafbaar. En we leven intens mee met dienstmeisje Anna wanneer haar grote liefde naar de gevangenis wordt gestuurd. Misschien moeten we maar gauw weer naar beneden gaan, want er klinkt tumult. Gravin-douairière Violet Crawley is in de salon. We horen de butler Mr. Carson tegen Lord Grantham zeggen dat ze dringend haar schoondochter wil spreken. "Wat heb ik nu weer misdaan?" zegt Lady Cora Grantham glimlachend, en we zien hoe ze zich een weg baant naar de salon. Het is jammer dat we net niet een van Violets onnavolgbare oneliners kunnen horen. Haar rake uitspraken, vaak begeleid met een opgetrokken wenkbrauw, spraken zo tot de verbeelding dat ze een geheel eigen leven zijn gaan leiden; van Facebook en speciaal uitgegeven boekjes tot aan opdrukken op T-shirts.

En terwijl de appeltaart geurt in de lage oven, de dames zich in de salon verzamelen en het dienstmeisje Gwen nog even snel de lakens rechtrekt in de Blauwe Kamer, sluipen we weer ongezien naar buiten. Alles is opnieuw in gereedheid gebracht voor de allereerste aankomst van Mr. Bates en het aanstaande onheilspellende nieuws van ver overzee. Klaar voor de (her)start van het eerste seizoen van *Downton Abbey*.

► **DOWNTON ABBEY, MAANDAG T/M VRIJDAG**
16.05 NPO 2